

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - \$6.00
Za pol leta - - - \$3.00
Za New York celo leto - - - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - - - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878
NO. 135. — ŠTEV. 135.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 10, 1931. — SREDA, 10. JUNIJA 1931.

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX.

ITALIJANSKA VLADA JE ODGOVORILA PAPEŽU

VLADA PRAVI, DA BO KAZNOVALA KRIVCE, OBENEM PA PREBACIVA VATIKANU POLITIČNO DELAVNOST

Po mnenju Vatikana ne vsebuje odgovor zadostega opravici. — Italijanski vladi se ni zdelo potrebno prositi za odpuščanje. — V splošnem prevladuje upanje, da bo spor mirnim potom uravnani. — Po mnenju papeža Italija zaenkrat še ne zaslubi božjega blagoslova. — Nekatere katoliške mladinske organizacije so pričele zopet delovati.

RIM, Italija, 8. junija. — Italijanska vlada je danes formalno odgovorila na dve noti papeža Pija XI., v katerima se je slednji pritožil proti fašističnemu divajanju in proti odredbi italijanske vlade, ki je dala zapreti prostore raznih katoliških organizacij ter razpustila katoliško družbo, ki je znana pod imenom "Katoliška akcija".

Italijanska vlada pravi, da ji je žal, ker so se završili izgredi in nasilja proti katoličanom in papežu, istočasno pa očita Vatikanu vmešavanje v politiko ter kršenje lateranskih določib in konkordata.

Vatikan je v svojih dveh notah zahteval, naj prosi italijanska vlada Vatikan za odpuščanje. Tej zahtevi pa vlada ni ugodila.

Celo izrazi, s katerimi izraža obžalovanje, so precej drzni ter ne razovedajo, da se je laška vlada kolikaj ponižala.

Odgovor vsebuje le zagotovilo, da bo italijanska vlada skušala izslediti povzročitelje izgredov ter jih bo najstrožje kaznovala.

Najbrž bo Vatikan zahteval drugačen odgovor, toda tako v vladnih kot tudi v vatikanskih krogih so mnenja, da je napetost precej ponehala in da se je spor znatno ublažil.

Diplomatska pogajanja so pregnala črne oblake sovraštva in nasprotstev. Vse je prepričano, da bo v najkrajšem času zavladalo med obema strankama takoj prijateljstvo kot je vladalo prejšnje čase.

Odgovor italijanske vlade je izročil danes Vatikanu grof Vecchi, ki je italijanski poslanik pri sv. Stolici. Odgovor je bil takoj izročen papežu. Dodač že ni bilo uradno objavljeno, kakšno mnenje imajo vatikanski krogi o njem.

Odgovor je papeža brez dvoma zelo presenetil. Kmalu nato je namreč pozval skupino rimskih romarjev, naj molijo za svojo deželo, ki vsled zadnjih dogodkov še ni upravičena do božjega blagoslova.

Poleg izrazov obžalovanja vsebuje odgovor opis dogodkov kot so se završili.

Rečeno je, da so nasilja zakrivili mladi in neodgovorni ljudje, ki so bili strahovito ogorčeni, ker se je začela druga sila vmešavati v notranje zadeve Italije.

V drugem delu odgovora pravi italijanska vlada, da je Vatikan kršil lateranske pogodbe in konkordat, ker je dovolil Katoliški akciji, da je zavzela značaj politične stranke ter začela zasledovati politične in fašistom sovražne cilje.

To je pa treba smatrati že za napad na notranje zadeve Italije.

Za tak napad smatra italijanska vlada tudi par zadnjih papeževih govorov.

— Nobena zunanjša sila ni upravičena kritizirati notranjih italijanskih zadev, — je rečeno v odgovoru.

Navzlic temu pa prevladuje mnenje, da se je napetost znatno zmanjšala in da bo potom nadaljnih dni.

DAVIS POZIVA WICKERSHAMA

Wickershamova komisija naj objavi uspehe svojih preiskav. — Da se doseže temperenco, je treba odpraviti prohibicijo.

WASHINGTON, D. C., 9. junija. Senator Davis iz Pensylvanije, je pozval Wickershamovo komisijo, naj sporoti iz prediskove glede gospodarskih posledic legaliziranja štiri odstotnega piva.

BRIDGEPORT, Conn., 9. junija. Gospa John Sheppard iz New Yorka je sporočila tu zborujoči ženski organizaciji za žensko reformo prohibicije, da delujejo ženske vse-povsod za reformo.

Governica je obdolžila suhaške organizacije, da so politično delavne, mesto da bi se izbrale za vzgojo.

— Enajst let grafterije bi moralu nuditi zadosten dokaz, da je suhaška postava neizvedljiva.

CHICAGU PRETI BANKEROT

Na tisoče mestnih uslužencev bo ostalo brez plače. — Novi župan Čermak se pritožuje.

CHICAGO, Ill., 9. junija. — Chicago stoji zopet enkrat pred bankerotom. Drugo največje mesto Združenih držav ne more zadostiti svojim obveznostim in župan Čermak je izjavil:

— Zdravje in varnost mesta ni dalata največjo skrb. Položaj je obopen. Zaenkrat je zakonodaja Illinois kontrollirana od republikanov, ki nočejo priskočiti na pomoč upravi mesta, ki se nahaja v demokratskih rokah. Banke so odškodne velika posojila in mesto je prisiljeno kupovati obveznice.

To so naravnost grozne razmere in mesto ne more nikamor naprej. Mestni uslužbeni niso dobili plače, ker so mestne blagajne prazne.

PRECEJNJA ODŠKODNINA ZA IZGUBLJENO NOGO

Porota v Jersey City je priznala 11-letnemu Myronu Solomynski \$18,500 odškodnine za izgubljeno nogo. Odškodnino mu bo moral plačati Theodore Genega, farmer v Skillman, N. J.

Fant je bil pri farmerju na počitnicah, in farmer mu je rekel, naj vpreže par konj. Pri te opravilu se je preveč približal nekemu stroju, ki mu je odrezal nogo.

pogajanj v doglednem času spor popolnoma uravan.

Kakorhtiro se bo to zgodilo, bo morala italijanska vlada dovoliti utanavljenje katoliških mladinskih organizacij ter ne bo smela ovirati njihovega delovanja, če bò v soglasju s postavo.

Katoliški škofje, katerim je dal papež v tem ožiru prosto roko in vso svobodo, so že začeli ustanavljati bratske organizacije, kajih delovanje bo kmalu razširjeno.

Papež je v svojih dveh notah zahteval, da mora italijanska vlada odgovoriti tekom štiriindvajsetih ur, dočim se je odgovor zakasnil za celih štirinajst ur.

Navzlic temu pa prevladuje mnenje, da se je napetost znatno zmanjšala in da bo potom nadaljnih dni.

LINDBERGH BO MORAL PRED SODIŠČE

Malo pred poletom se je pojabil sel, ki mu je izročil sodnijski poziv. — Priprave za polet v Evropo.

Polkovnik Charles A. Lindbergh je dobil včeraj na Glenn Curtiss polju v Long Beach, uradno povabilo, naj se predstavi sodišču, ni znano.

Polkovnik Lindbergh in njegova žena sta sedela že v letalu, ko se je naenkrat pojabil sel.

ROOSEVELT, FIELD, L. I. 8. junija. Wil E. Post in Harold Gatty, oblatca iz Oklahoma, sta objavila danes, da se bosta najbrž danes ali jutri dvignili ter odleteli proti Evropi.

Najprvo hočeta vprašati vremenskega preročnika za vreme.

NI ČUDA, ČE JE OMEDLELA

Na ljubljanskem zabavališču je potegnila levinja iz vozička malega otroka ter se z ačela i grati z njim. — Mati omedlela. — Otroku se nič zgodilo.

LJUBLJANA, Jugoslavija, 8. junija. — Na nekem tukajšnjem igrišču se je pripeljal nenavadni dogodek.

V vozeh so imeli razstavljene razne divje zveri, katere je občinstvo z velikim zanimaljanjem opazovalo. Naenkrat iztegne star levinja tako skozi omrežje, popade par mesecov starega otroka, ki je ležal v vozičku, in ga potegne k sebi v kletko.

Ljudje so prestrašeni zakričali. Otrokova mati je omedela, dočim ni otrok niti zajokal.

Levinja se je začelaigrati z otrokom, kot da bi bil njen mlaček. Po dolgotrajnem prizadevanju se je kričeval posrečil levinja odvezeti otroka, ki je bil samo nekoliko opaskan.

Stvarci zahtevajo odpolice Coal and Iron policije iz stavarskega okrožja.

KRALJICA-VDOVA SE VRAČA

BUKAREŠTA, Romunija, 9. junija. — Danes se bo vrnila sem romunska kraljica-vdova Marija v spremstvu svoje najmlajše hčere Ilene. Pred kraljicom sta vprizorili potovanje po Evropi in sta obiskala vsa važnejša evropska mesta.

BRIANDOVI NASPROTNICI INTERPELIRajo

Interpelacija proti zunanjemu ministru je bila stavljena v francoski poslanski zbornici.

PARIZ, Francija, 9. junija. — Demonstracije Stahlhelma ob celi poljski meji so imeli za posledico manfest nemškega ministrstva, o katerem se bo razpravljalo jutri na senci.

Aristide Briand stoji zopet pred preizkušnjo.

Njegov glavni sovražnik Franklin Bouillon je objavil, da bo zopet napadel zunanjino politiko Brianda.

Ponančec Souluer namerava poklicati zunanjega ministra na odgovor glede besed, katerih je govoril 14. junija vojnim veteranom.

Malo verjetno pa je, da bo odstoli še predmet, posebno pa ne, ker bo v soboto nastopil novi predsednik svoje stranke.

SPOPADI MED STRAJKARJI IN POLICIJO

Petnajst strijkarjev je obtoženih napadov in ščuvanja k izgredom. Strajkarji zahtevajo odpravo Coal and Iron policije.

SOUTHAMPTON, Anglija, 9. junija. Nemški državni kancler Herman Bruening in nemški zunanjški minister dr. Curtius sta odpovedala domovino.

Prepričana sta, da je bila konferanca v Chequers, kjer sta se posvetovali z angleškim ministrskim predsednikom MacDonaldom in zunanjim ministrom Hendersonom, nad vse uspešna ter da se je že njo začelo novo razdobje mednarodnega sodelovanja.

Pred Westland premogovnikom Pittsburgh Coal Company je bilo arretiranih petnaščih oseb in obtoženih napadov ter ščuvanja k nemirim.

Delavcem se je posrečilo potegniti državne policiste s konj ter jih pretepli.

Nadaljni spopad se je zvrnil pri Ellsworthu, ko je nad tisoč ljudi krakalo proti Ellsworthu premogovniku, ki je last Bethlehem Steel Corporation.

Policija se je posluževala tudi solznih bomb.

Silna demonstracija pri Lincolnu premogovniku se je mimo končala, ker policija ni nadiegovala strijkarjev.

V vsakem slučaju so se strijkarji odločno zoperstavili kapitalističnim najetežem ter so branili svoje postojanke s kamenjem in palicami, kot so pač mogli.

Strajk, ki je izbruhnil istočasno v zgodnjem delu Pennsylvanije in West Virginije, se obraca predvsem proti neznamnim delovnim pogojem.

Kapitalisti so plačevali delavcem sramotno nizke plače ter so jih potegnili še sleparili pri tehtanju premoga.

Odbor stavkarjev je poslal govorju Pinchot protest, v katerem protestira proti brutalnemu ravnanju policije in zahteva takojšnjo odpomoč.

Stavkarji zahtevajo odpolice Coal and Iron policije iz stavarskega okrožja.

NA MEHKO JE PADEL

CHICAGO, Ill., 9. junija. — 30. letni Philip Sullivan, ki tehta dvesto funtov, je šel včeraj po South State Street proti domu. Nenadoma se je udal pod njim steklenko okno v trotoarju, in padel je deset cevljev globoko v neko klet.

Poklicana ambulanca ga je odvedla v bolnišnico, dasi je protestiral, da mu ni nič. Po tudi zdravnik si dogral, da ni niti malo poškodovan.

Če bi bil trideset ali štirideset funtov manj rejen, bi se težko poškodoval, tako ga je pa rešila delost, ker je priletel na mehko.

Dognana stvar je — da je rekel — da je v kaznilečih komaj tri odstote kaznene, ki znajoigrati kak inštrument. Dognano je pa tudi, da je med študenti višjih šol devetdeset odstotkov takih, ki igrajo violinu, klavir, ali kak drugi instrument.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je zanesljivo varno in zato koristno za vas, ako se poslužujete naše banke za obrestosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po 4% že s prvim dnem vsakega meseca.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih.

Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamude časa, brez nadaljnih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opreml

LENA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

6

(Nadaljevanje.)

Sprejela sem vašo snubnico, gospod Borkenhagen, čeprav ne občutim za vas, odkrito rečeno, nikače ljubezni. Imejte torej potrpljenje z menoj. Prosim vas za to, — je rekla poluglasno ter ga pogledala z velikimi očmi.

To je zvenelo povsem drugače, kot pa je domneval Franc von Borkenhagen. Ona pa je izgledala pri tem tako mično, da je v trenutku pozabil vse, kar je čul.

Potegnil jo je v svoji roki ter jo poljubil na bledu, tresota se usta.

— Jas te bom že naučil, kaj je ljubezen, sladka Lena! — je izustil.

Lena je ležala kot mrtva v njegovih rokah, popolnoma okorenela. Hotelja je zavzpiti, a grlo je bilo kot zamašeno. Neskončno ponizana se je zdela sama sebi ter omahnila na stol.

Kako mična je bila v tej deklinski zadregi!

Da ji je časa, da se pomiri, je stopil na stran.

Gledal je na cvetke na mizi.

— Cvetke niso našle tvojega odobrenja, moja draga Lena? — je vprašala.

S silo se je premagala iz svogega mučnega stanja ter stopila poleg.

Kaj so mogle uboge cvetke zato, da jih je podaril netujubi snubač?

— Zejo lepe so in zame preveč dragocene!

On se je nasmehnihil te jo poboval po roki.

— Za nevesto Franc von Borkenhagena niso predragocene!

— Oprostite mi za trenutek, naliči moram vazo!

On jo je trdno držal:

— Kaj je to? All si pravi tako svojemu ženini?

Ona se je s silo oprostila.

— Pustite me, rože!

— Ne, ostani. Služabnik lahko napolni vase.

Lena je hitro prijela vazo ter odkorakala proti vratom. Morala je za trenutek vzdihniti, kajti drugače bi ne mogla več prenesti.

Blažen smehljaj je igral krog njenih ustnic.

— V Warnstetten ni toliko služabnikov kot v Borkenhagenu! — je rekla hripcavo.

On pa jo je hotel kljub temu pridržati. Na srečo je tedaj zopet vstopil Warnstetten, in Lena je hitro smuknila ven.

— Zunaj, v veliki veži, se je postavila deklica k oknu ter pritisnila čelo na steklo.

Ihtenje je prišlo iz njenih ust.

— Pomagaj mi, Bog, pomagaj! — je molila iskreno.

Tako je stala nekaj časa, da se pomiri ter odšla nato v kuhinjo, da napolni vase.

Stara kuharica jo je vprašala radi kosila, kajti Franc bi moral jesti na gradu.

Lena pa je dajala brez misli odgovore ter se nato zopet vrnila v stanovanjsko sobo.

Tam je mehanično uredila cvetke v vase.

Franc von Borkenhagen je stal poleg nje ter jo gledal z zaljubljenimi očmi.

Njegove oči so blestele ob vltki postavi, ko je zrla nanj.

Videl je, kako je opravljala najtežja dela z isto gradio ter unemo.

Smeje je gledal proti Warnstettenu, ki je sedel na zofii.

— Moja golobica je plaha, — oče, naučiti se mora še, kakšno moč lahko izvaja nad menco! — je reklo ter nekoliko omilil svoj glas.

Lena je še vedno urejala cvetilice in ni ga jil bo treba gledati.

On pa ni spustil pogleda od nje ter si izsiljal, kako krasno bi bilo premagati to trpkost.

Ce bo že enkrat njegova žena!

Kako vedna je bila s svojo deviško nedostopnostjo!

S tem ga je mikala še bolj, kot ce bi vračala prostodupčno njege objeme.

— Ta mačica, zelo je previdna, da me potem lažje prikleni! Ona ne potrebuje več, ker sem do učes zahajbljen vanjo, — si misli ter niti ne slutil, ka Lena pravzaprav namerava.

— Tvoja obleka je preveč preprosta. Poglej te napol razvete rože, pritrdir jih bom za pas. Dantes ti ne morem podariti nikakoga nakita, a jutri ga boš imela, krasnega in dragocenega kot si ta sama.

Lena se je umršnila nazaj.

— Cvetke bi prehitro usahnil.

— Lepa smrt umreti na svojih prsih! — jo je dražil on. — Napravi mi vsaj veselje, da se nekoliko olepšaš.

— Ti pozabljaš na mojo mater. Dokler je na smrt bolna, ne nosim nikakih cvetlic, — je rekla.

Warnstetten je napravil konec prizor, ker se je bal, da bo Lena prithiro pokazala svoj odpor proti vsljivemu ženini.

Ženin je bil zelo zadovoljen z njenim obnašanjem napram njemu.

— Mi moramo iti k kosilu, otroka, — je reklo, da odvrne smer pogovora.

Franc je ponudil Leni roko.

Položila je vanjo konce svojih prstov.

— Drugače te bomo izgubili, Lena. Ti moraš čutiti, da pripadaš meni, — je reklo ter jo motril z zaljubljenimi pogledi.

Lena je sedela bleda in tiba ob njegovih strani.

Franc von Borkenhagen je uvidel, da je jed slabia ter revna.

Postal bo drugačno življenje za njegovo nevesto, ko bo enkrat v hiši.

Dal je izraza svoji želji, da bi se poroka kmalu vršila.

Lena je zrla nepremično na svoj krožnik.

— Dokler ne bo moja mati zopet popolnoma zdrava, ne morem niti cesar odločiti. Najprvo se moram domeniti z njo! To je razumljivo. Mati ne sme imeti nobenega razburjenja. Tudi za mojo zaroko bo izvedela še ko bo zopet doma, — je rekla hitro.

Borkenhagen se je potolažil z upanjem, da bo stara dama kmalu okrevaka.

— Razumem, Lena. Torej veselo presenečenje bi ji lahko škodovalo. Jaz se moram zadovoljiti. Vsled tega želim spoštovani materi skorajšnje okrevali!

— Vaše potrpljenje ne bo izstavljeno dolgi izkušnji, dragi sin. Zdravnik mi je danes poslal zelo ugodno poročilo!

— Tem boljše, papa. Ali bi ne bilo boljše prečrtati ta okorni "Vi" iz nagovorov?

— Da, to hočeva storiti, moj dragi sin!

Izpraznila sta kozarce ter si stisnila roki.

Lena je ves čas sedela tamkaj, bleda ter zapirala oči.

Molita je v svojem srcu. Njej je bilo pri srcu tako, kot da morata vratit potobegniti drugam.

Igrala je viogo kot glumačica, ki nimata sploh nobenega čuta.

Franc von Borkenhagen je govoril z Warnstettentom o svojih razmerah.

Ponudil mu je bogata degarna sredstva ter se balhal s svojim bo-gastvom.

Medtem pa je zopet pričel božati Lenino roko.

— Da, da, Lena, denarja je dosti v Borkenhagen. Vse želite ti bo-dio izpolnjene. Treba ti bo reči le besedo. In zaroka bova praznovola z vsm sijajem, kakor hitro bo tvoja mati zopet doma.

Orna se je stresla.

— Meni bi bilo ljubše, če bi se odpovedali javnemu slavju, — je rekla potro.

(Dalje prihodnjič.)

TRAGIČNA SMRT BEGUNCA ŽIVLJENJE ZAMORSKIH PO-

SLOV V JUŽNI AFRIKI

Te dni je stal pred dunajsko potro nekdajni ruski gardini poročnili in carski adjutant Simon Golovin. Zagovarjati se je moral zradi tatvine.

Bivši carski adjutant ima za seboj zelo žalostno življenje. Po boljševski revoluciji je zapustil Rusijo in bežal iz dežele v deželo, dokler se ni nastanil v Nizzi, kjer se je dal najeti kot plesalec ali "gigolo". Ni pa dolgo izvrševal svojega poklica. Neka starejša ženska namreč, ki je bila dala lepemu, mlademu plesalcu dragocen prstan v dar, ker ga je naznana policij zara-di tatvine in sicer iz maševanja, ker je enkrat videla na spreho-dru z neko mlajšo žensko. Golovin je bil res obsojen na 1 leta za-pora!

Po prestani kazni je odpotoval na Dunaj, kjer se je prezivil s poučevanjem jezikov in po tudi s plesom. Na Dunaju pa je začel po-nesreči v dobro organizirano tolpo-tat, ki so kradli po trgovinah, kar so dosegli. Golovina so zopet prijeli in takrat je dobil 3 leta tež-ke. Po prestani kazni so ga

Zamorček, ki ima komaj svojih 14 let, pride v službo k Evropeju in dobi takoj svojih 20 mark mesečno in hrano in stanovanje. Ker do-bavljado tudi oblike od svojega gospodarja, si lahko vseh 20 mark prihrani. Ko pa že nekaj zna, se odloči ali za kuhanja, ali za vrt ali za karkoli. Če zna dobro delati na vrtu, dobi po 30–70 mark na mesec, kot kuhar pa še več. Za-morke dobe navadno nekaj majpi. In če pomislimo, da zamorski posel-nima skoraj nobenih potreb, ker sploh navadno v žakelj zavit na tleh, in tudi ne pozna noža in vilič, am-pak samo svojo roko, je razumljivo, da so zamorski posli svojim po-ložajem v splošnem čisto zadovol-jeni.

Golovin pa se je od meje zopet skrivjal vrnili na Dunaj in zopet je bil obdožlen tatvine. Takrat so ga tatvine pač oprostili, ker mu je bil zaradi nedovoljenega povratka na Dunaj na 3 meseca zapora.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Zdrav-ženih državah.

KNJIGARNA
"GLAS NARODA"

216 West 18th Street
New York, N. Y.

RAZNE POVESTI in
ROMANI:

(Nadaljevanje.)

Pravilice in pripovedke (Kočutnik)

1. svetek 40

2. svetek 40

Priča med Indijanci 20

Preganjanje indijanskih majočarjev 20

Razkrivani Hausbaueri 50

Roman treh srce 120

Roman zadnjega cesarja Habs-buriana 120

Robinzon 50

Robinzon Crusoe 60

Revoltacija na Portugalskem 30

Rdeča in bela vrtinja, opriest 30

Rdeča megla 70

Rdeča kokarda 125

Slovenški žaljive 40

Slovenški Robinson, trd. vez 75

Snežni invalid 35

Solnce in senec 55

Skrivnost najdenke 35

Sloki širne Indije 55

Sanjska knjiga, malo 55

Sanjska knjiga, načevječ 90

Sanjska knjiga, Arapska 150

Spomin Jugoslovanskega dobre-volca 1914-18 125

Sredozemski, trd. vez 50

Strabotne velme 55

Škri Marti, 4. sv 35

Start pred hido 45

Stanley v Afriki 55

Spanjini zmanjšani potovalec 150

Stritarjeva Anthologie brok. 50

Slovenski potopljenci 30

Sloveni medvedje tovari, Potopljani roman 55

Študent naj bo, V. sv. 35

Sveti Notburga 35